

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 421/2019-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JELENČÍK A PARTNERI advokátska kancelária, s. r. o., Doležalova 7, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Jelenčík, vo veci namietaného porušenia jeho „rodičovských práv“ podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 104/2017 z 24. októbra 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 134/2018 z 28. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 41 ods. 4 a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 104/2017 z 24. októbra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 134/2018 z 28. februára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (manžel) bol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Pezinok (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 28 P 76/2015, predmetom ktorého boli rozvod manželstva a úprava rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k dvom maloletým deťom. Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 28 P 76/208-387 z 13. decembra 2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 28 P 76/2015-418 z 25. januára 2017 tak, že manželstvo sťažovateľa rozviedol; obe maloleté deti – [REDACTED], a [REDACTED], zveril na čas po rozvode manželstva ich rodičov do osobnej starostlivosti matky; sťažovateľa zaviazal na výživné na maloletú [REDACTED] v sume 250 € mesačne a na maloletého [REDACTED] 200 € mesačne; styk sťažovateľa s maloletou [REDACTED] neupravil a upravil styk sťažovateľa s maloletým [REDACTED]; účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 11 CoP 104/2017-440 z 27. októbra 2017 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

2.1 Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti uviedol, že rozhodnutie krajského súdu, ako aj procesný postup, ktorý mu predchádzal vo vzťahu k jeho rodičovským právam, ako aj

právu na súdnu ochranu, považuje za nezákonné. Proti rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho 2., 4. a 6. výroku, podal sťažovateľ dovolanie v častiach týkajúcich sa výhradne maloletého syna (vzhľadom na to, že druhé dieťa medzičasom dosiahlo plnoletosť a voči výroku o rozvode nie je prípustné dovolanie).

2.2 Uznesením sp. zn. 2 Cdo 134/2018 z 28. februára 2019 najvyšší súd dovolanie odmietol ako neprípustné [§ 447 písm. f) Civilného sporového poriadku, pozn.].

2.3 Po opísaní skutkového stavu sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vytýkal okresnému súdu a krajskému súdu, že neposudzovali striedavú starostlivosť ako prvoradú možnosť pri rozhodovaní o starostlivosti o maloletého, a to ani napriek tomu, že ju sťažovateľ od začiatku výslovne navrhoval, ale posudzovali len schopnosť matky starať sa o maloletého a keď dospeli k záveru, že u nej nie sú žiadne prekážky na zverenie maloletého do starostlivosti, striedavou starostlivosťou sa ďalej nezaoberali.

2.4 Najvyššiemu súdu sťažovateľ vytýkal, že sa vo svojom uznesení obmedzil len na konštatovanie, že „... *dovolateľom nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej (napr. Zákon o rodine) alebo procesnoprávnej normy. Zákon o rodine a ani iný právny predpis nemá ustanovenia, z ktorých by striktno vyplýval i kritériá pre stanovenie spôsobu realizácie styku rodiča s dieťaťom...*“.

2.5 Sťažovateľ s tvrdením najvyššieho súdu nesúhlasí a uvádza, že dovolaním jasne napádal nesprávne právne počínania súdov nižšieho stupňa, a nie ich skutkový záver a rozhodnutie najvyššieho súdu predstavuje len právny formalizmus, ktorý nijako nevystihuje podstatu predmetného dovolania. Najvyšší súd podľa jeho názoru svojím postupom, keď sa bezdôvodne odmietol meritórne zaoberať prípustným dovolaním, porušil právo sťažovateľa na prístup k súdu.

2.6 Sťažovateľ vytýkal všeobecným súdom, že nevychádzali z toho, že maloletý má rovnaké právo na oboch rodičov a rodičovské práva oboch rodičov sú rovnaké. Zamerali sa len na to, či je matka schopná sa o maloletého postarať a zistené bolo, že toho schopná je, čo sťažovateľ nikdy ani nespochybňoval a tiež nehodnotili inštitút striedavej starostlivosti ako najvhodnejší, najspravodlivejší a najmenej obmedzujúci spôsob zásahu do práv dieťaťa a tiež do rodičovských práv, z ktorého treba pri rozhodovaní o zverení maloletého

do osobnej starostlivosti vychádzať, ale naopak, tento inštitút nezákonne podmienili potrebou jednohlasného súhlasu maloletého a rodičov.

3. V nadväznosti na už uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom:

„1. Základné práva sťažovateľa pána [REDAKOVANÉ] na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, boli uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. februára 2019, sp. zn. 2Cdo/134/2018 porušené.

2. Základné práva sťažovateľa pána [REDAKOVANÉ] na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, boli rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. októbra 2017, sp. zn. 11CoP/104/2017 porušené.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. februára 2019, sp. zn. 2Cdo/134/2018 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. októbra 2017, sp. zn. 11CoP/104/2017, sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi pánovi [REDAKOVANÉ] náhradu trov právneho zastúpenia, na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

10. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (*mutatis mutandis* II. ÚS 71/97).

14. Predmetom konania ústavného súdu je rozhodovanie o namietanom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.

15. Sťažovateľ porušenie týchto práv odôvodnil tým, že krajský súd (a pred ním prvostupňový súd) skúmal prioritne vhodnosť osobnej starostlivosti matky o výchovu maloletého dieťaťa a nevenoval sa prioritne preskúmaniu vhodnosti striedavej starostlivosti, o ktorú mal sťažovateľ ako otec maloletého dieťaťa záujem. Sťažovateľ uviedol, že takýmto spôsobom sa mu zo strany všeobecných súdov „nedostala ochrana jeho práv v zákonom predpokladanej kvalite a to z prostého dôvodu, že ako otec hol považovaný len za rodiča druhej kategórie. Preferovanie postavenia a významu matky totiž zásadne narušuje hmotnoprávnu rovnosť rodičov, diskriminuje sťažovateľa na základe jeho pohlavia a narúša aj procesnú rovnosť účastníkov v súdnom konaní.“.

Inými slovami, obsiahle argumenty sťažovateľa vyplývajú z jeho nespokojnosti so závermi krajského súdu uvedenými v napadnutom rozsudku, zo spôsobu hodnotenia dôkazov a z arbitrárnosti rozhodnutia ako takého.

16. Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie vo veciach úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov.

17. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

18. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu

19. Pred posúdením zásadných námietok sťažovateľa, ktorými odôvodňuje porušenie ním označených práv garantovaných ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd dáva do pozornosti, že podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. Zachovanie tejto lehoty vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu vychádzajúcej z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), keď v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je zákonná lehota na podanie sťažnosti v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010), t. j. vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

20. Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v zákone, a to vo väzbe na rozhodné okolnosti veci. Krajský súd v bodoch 9 a 10 odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal na vecnú správnom rozsudku súdu prvej inštancie stotožniac sa aj s jeho postupom pri vykonávaní dokazovania a pri hodnotení dôkazov, zdôrazniac, že vzhľadom na uvedený zistený skutočný stav odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil vykonané dokazovanie a maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matke a otcovi upravil styk s maloletým [REDACTED] v rozsahu, ktorý zaručuje otcovi plnohodnotný podiel na osobnej starostlivosti o maloletého

a maloletému právo byť s oboma rodičmi rovnako. Uvedená úprava styku otca s maloletým po odznení rodičovského konfliktu, ktorý je významným zdrojom narušenej rovnováhy a psychickej pohody maloletého, podľa názoru krajského súdu do budúca nevylučuje aj prechod na formu striedavej osobnej starostlivosti.

21. Ústavný súd všeobecne k rodinnoprávnej problematike konštatuje, že v súčasnosti existuje široká zhoda – a to aj v medzinárodnom práve – na podpore myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcom sa detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania. Uvedené potvrdzuje v priestore Európskej únie napr. aj Charta základných práv Európskej únie, v ktorej podľa čl. 24 ods. 2 *„pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa“*.

22. Pre dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia o úprave styku rodičov s dieťaťom je potrebné zo strany konajúceho súdu zohľadniť predovšetkým tieto kritériá: existenciu pokrvného puta medzi dieťaťom a jeho zverenie do starostlivosti sa usilujúcimi osobami, mieru zachovania identity a integrity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej-ktorej osoby, schopnosť osôb usilujúcich sa o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho priaznivý fyzický a psychický vývoj vrátane vzdelávacích, emocionálnych, materiálnych a iných potrieb, ako aj pranie dieťaťa [porovnaj 52 a nasl. Všeobecného komentára č. 14 Výboru pre práva dieťaťa č. 14 z 29. 5. 2013 o práve dieťaťa na to, aby jeho najlepšie záujmy boli prvoradým hľadiskom, CRC/C/GC/14; nálezy Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 2482/13 a I. ÚS 1554/14].

23. Podľa § 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa

na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

24. V prípade, keď súdy rozhodujú o úprave styku rodičov s dieťaťom, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v „najlepšom záujme dieťaťa“, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané [porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky III. ÚS 2298/15 – bod 16, I. ÚS 3216/13, II. ÚS 3765/11].

25. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu presvedčil, že tento sa s námietkami sťažovateľa obsiahnutými v odvolaní adekvátne vysporiadal. Podľa názoru ústavného súdu závery krajského súdu sú v napadnutom rozsudku zdôvodnené riadne a presvedčivo, majú oporu vo vykonanom dokazovaní a rozsudok nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovalo napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

26. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vo svojej argumentácii uviedol, že *„najvyšší súd svojím postupom, kedy sa bezdôvodne odmietol meritórne zaoberať prípustným dovolaním porušil právo sťažovateľa na prístup k súdu“*.

27. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na podstatu a zmysel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku (body 7 až 10 odôvodnenia napadnutého uznesenia) a k jeho prípustnosti uviedol, že ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená. Samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Definujúc právne posúdenie veci, najvyšší súd zdôraznil, že „... podľa obsahu dovolania dovolateľ považoval za nesprávny záver súdov týkajúci sa spôsobu realizácie úpravy styku otca s maloletým a takisto právne závery ohľadne určenia výšky výživného na maloletého a určenia spôsobu jeho výchovy. Tieto závery súdov ale neboli výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale boli výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľom nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej (napr. Zákon o rodine) alebo procesnoprávnej normy. Zákon o rodine a ani iný právny predpis nemá ustanovenia, z ktorých by striktne vyplývali kritériá pre stanovenie spôsobu realizácie styku rodiča s dieťaťom, určenia výšky výživného na maloletého a určenia spôsobu jeho výchovy. Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Výsledkom týchto konaní by teda nemalo byť vyriešenie sporu medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletého. Dovolateľ vo svojom dovolaní však namietal skutkové otázky a dôvody ktorými spochybňoval správnosť posúdenia veci odvolacím súdom predstavovali výlučne jeho subjektívny odlišný pohľad na vhodnosť a primeranosť uložených povinností. Odlišný pohľad dovolateľa na správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu bez vymedzenia právnej otázky nemôže zakladať dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.“ (bod 17 odôvodnenia napadnutého uznesenia).

28. Právna úprava inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je i na účely mimosporových konaní obsiahnutá v § 419 a nasl. CSP v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Je zásadné si uvedomiť, že dovolanie smeruje vždy proti rozhodnutiu, ktoré by malo byť v zásade nemenné a záväzné. Právna istota nastolená právoplatným rozhodnutím môže byť narušiteľná len výnimočne a v mimoriadnych prípadoch. Preto má najvyšší súd posudzovať otázku prípustnosti dovolania v občianskom súdnom konaní skôr reštriktívne [k tomu porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 186/2012].

29. Prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP je vymedzená taxatívne. Sťažovateľ ako dôvod prípustnosti ním podaného dovolania uviedol dôvod podľa § 421 ods.1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Súčasná právna úprava teda dáva dovolaciemu súdu právomoc na to, aby sám rozhodol o tom, či v konkrétnom prípade ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá dosiaľ nebola riešená a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania.

30. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd sa v napadnutom uznesení náležite vysporiadal s otázkou prípustnosti dovolania sťažovateľa (ako otázkou predbežnou) a dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa odmietol, zreteľne sformuloval [§ 447 písm. f) CSP, pozn.].

31. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa s napadnutým rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu tiež poznamenáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup všeobecného súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V takom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak

vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05), pričom uvedené sa týka aj konaní v rodinných veciach.

32. Ústavný súd takto potom dospel k záveru, že námietky sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu a uzneseniu najvyššieho súdu neobstoja, a preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v rámci predbežného prerokovania podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy

33. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

34. Ide o právo hmotnej povahy, ktorého subjektom ochrany sú deti, ktorým je priznané právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť a zároveň právo, ktoré upravuje postavenie rodičov, ktorým sa priznáva právo starať sa o deti a právo deti vychovávať. Sťažovateľ vyvodzuje porušenie svojho „rodičovského práva“ z rovnakých dôvodov, ktoré uviedol pri námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Ústavný súd konštatuje, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu (v nadväznosti na závery uvedené v bode 29 tohto rozhodnutia) nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného ústavného práva sťažovateľa tak, ako to vo svojej sťažnosti namieta, a ani po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo potenciálne možné dospieť k záveru o porušení označeného „rodičovského práva“. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti v rámci predbežného prerokovania podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

37. Nad rámec veci ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 121 CMP, podľa ktorého rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, možno zhodne s krajským súdom konštatovať, že po ukludnení sa vzťahov medzi rodičmi nemožno v budúcnosti striedavú starostlivosť vylúčiť, treba však dbať o najlepší záujem dieťaťa, lebo v tomto smere záujme rodiča je až druhoradý.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu